

เลือกตั้งคนจาง(?)...@วังน้ำเย็น

ทันทีที่มีข่าวการย้ายพรรคของนายฐานิสร์และนางตรีณัฐ เทียนทอง อดีต ส.ส.สระแก้ว หลานของนายเสนาะ เทียนทอง จากพรรคเพื่อไทยไปเข้าสังกัดพรรคพลังประชารัฐ คำถามก็ผุดขึ้นตามมามากมาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพภายในตระกูลเทียนทอง รวมถึงบทบาทและบารมีของนายเสนาะ ผู้ได้ชื่อว่าเป็น “มือปั้นนายกฯ”

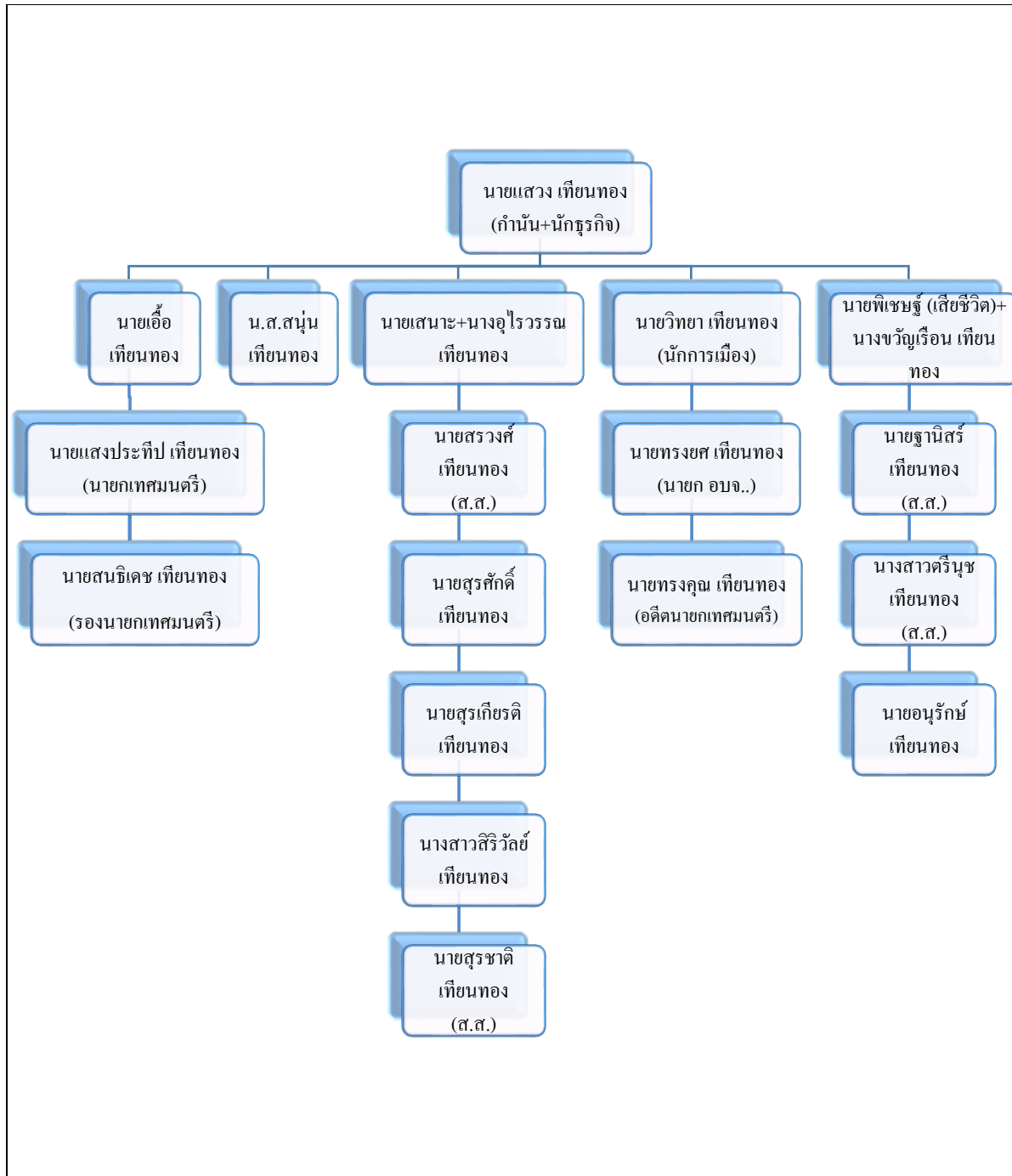
ทำไมปรากฏการณ์นี้จึงเป็นที่สนใจและน่าจับตา และเราจะเข้าใจปรากฏการณ์ที่ว่าได้อย่างไร คงต้องย้อนกลับไปดูว่าตระกูลเทียนทองคือใคร ก่อร่างสร้างอิทธิพลขึ้นมาในการเมืองไทยตั้งแต่เมื่อไหร่ อะไรคือขุมกำลังที่รองรับฐานอำนาจทางการเมืองของตระกูลการเมืองเก่าแก่และชื่อดังตระกูลนี้

ตระกูลเทียนทองคือใคร สำคัญขนาดไหนในเวทีการเมือง

ตอนหนึ่งในงานวิจัยเรื่อง “ตระกูลนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย” ของ ดร.สตีเฟน ธนานิธิโชติ นักวิชาการแห่งสถาบันพระปกเกล้า บรรยายเกี่ยวกับตระกูลเทียนทองไว้ว่า ตระกูลเทียนทองคือตระกูลนักการเมืองที่เก่าแก่ที่มีนายเสนาะ เทียนทอง เป็นผู้นำ โดยตัวของนายเสนาะนั้น เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดพรรคชาติไทยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2519 และได้รับการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องในการเลือกตั้งในปี 2523 2529/1 2529/2 2535 2536 และ 2537 กระทั่งมีการตั้งจังหวัดสระแก้วแยกออกจากจังหวัดปราจีนบุรี นายเสนาะยังคงได้รับการเลือกตั้งเรื่อยมาไม่ว่าจะเป็นการลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขต ในสังกัดพรรคชาติไทย เมื่อ พ.ศ. 2538 สังกัดพรรคความหวังใหม่ ใน พ.ศ. 2539 และการสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในนามพรรคไทยรักไทย (พ.ศ.2544 และ 2548) พรรคประชากรราช (พ.ศ. 2550)

นอกจากนี้ นายเสนาะยังเคยดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในฝ่ายบริหาร เริ่มจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (เปรม 3) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมในรัฐบาลพลเอกสุจินดา คราประยูร ก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา และตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธเป็นนายกรัฐมนตรี

งานวิจัยของ ดร.สตีธร ยังระบุต่อไปว่า นายเสนาะถือเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยผลักดันให้สมาชิกของตระกูลเทียนทองประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งและเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น โดยนักการเมืองคนสำคัญของตระกูลเทียนทองนอกจากนายเสนาะแล้วยังประกอบไปด้วย นางอุไรวรรณ เทียนทอง (ภรรยานายเสนาะ) อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (ทักษิณ 1 ทักษิณ 2) กระทรวงแรงงาน (ทักษิณ 1 สมัยคร 1 สมชาย 1) นายสรวงค์ เทียนทอง (บุตรชายนายเสนาะ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว (ไทยรักไทย พ.ศ. 2548, ประชาธิปไตย พ.ศ. 2550 เพื่อไทย พ.ศ. 2554) นายสุรชาติ เทียนทอง (บุตรชายนายเสนาะ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร (เพื่อไทย พ.ศ. 2554) นายวิทยา เทียนทอง (น้องชายนายเสนาะ) อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. 2526 2529 2531 2535/1 2535/2 2538 2539 2544) นายทรงยศ เทียนทอง (บุตรชายนายวิทยา) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว นายทรงคุณ เทียนทอง (บุตรชายนายวิทยา) อดีตนายกเทศมนตรีเมืองสระแก้ว นางขวัญเรือน เทียนทอง (น้องสะใภ้ นายเสนาะ) อดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสระแก้ว (พ.ศ. 2549) นายฐานิสร์ เทียนทอง (บุตรชายนางขวัญเรือน) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (ยิ่งลักษณ์ 1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว (ความหวังใหม่ พ.ศ. 2539 ไทยรักไทย พ.ศ.2544 2548 ประชาธิปไตย พ.ศ. 2550 เพื่อไทย พ.ศ. 2554) นางตรีณัฐ เทียนทอง (บุตรสาวนางขวัญเรือน) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระแก้ว (ไทยรักไทย พ.ศ.2544 2548 ประชาธิปไตย พ.ศ. 2550 เพื่อไทย พ.ศ. 2554)

ที่มา: ปรับปรุงจาก นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ (2555: 161)

ผังตระกูลเทียนทอง

จากการรวบรวมข้อมูลของ ดร.สตีเฟน ยังพบอีกว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อปี 2554 ตระกูลเทียนทองที่สังกัดพรรคเพื่อไทยเป็นตระกูลที่มีคนในตระกูลได้รับการเลือกตั้งเข้ามามากที่สุด เป็นจำนวนถึง 5 คน ประกอบด้วย นายเสนาะ เทียนทอง บัญชีรายชื่อ ลำดับที่ 4 นายฐานิสร์ เทียนทอง (หลานชาย นายเสนาะ) สระแก้ว เขต 1 นางสาวตริณัฐ เทียนทอง (หลานสาวนายเสนาะ) สระแก้ว เขต 2 นายสรวงค์ เทียนทอง (ลูกชายนายเสนาะ) สระแก้ว เขต 3 และนายสุรชาติ เทียนทอง (ลูกชายนายเสนาะ) กรุงเทพฯ เขต 11 สะท้อนให้เห็นว่านายเสนาะและตระกูลเทียนทองไม่ได้มีฐานเสียงแค่ในจังหวัดสระแก้วเท่านั้นแต่ยังมีบารมีในพรรคเพื่อไทยถึงขนาดผลักดันให้คนในตระกูล (ลูกชายนายเสนาะ) ข้ามเขตมาลงสมัครและได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในพื้นที่ที่พรรคมีฐานเสียงเข้มแข็งอีกด้วย ดังนั้น ความสงสัยที่ว่า บารมีของนายเสนาะเริ่มถดถอยจนพรรคเพื่อไทยมองข้ามและแม้แต่คนในตระกูลเองก็ไม่ยอมเชื่อฟังแล้วหรือไม่ จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะเกิดขึ้น

ทำไมตระกูลเทียนทองถึงประสบความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่ในเวทีการเมือง

งานวิจัยของสถาบันพระปกเกล้าเรื่อง “การศึกษาข้อมูลนักการเมืองถิ่นจังหวัดสระแก้ว” ที่ดำเนินการโดยอาจารย์นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ ช่วยฉายภาพความสำเร็จของตระกูลเทียนทอง ในฐานะตระกูลนักการเมืองที่เติบโตมาจากการเป็นผู้นำท้องถิ่นและคหบดีที่มั่งคั่งของสระแก้ว โดยการวางรากฐานของกำนันแสวง เทียนทอง บุคคลซึ่งเป็นที่เคารพรักใคร่ชาวสระแก้ว เมื่อมีการส่งต่อกิจการของตระกูลมายังนายเสนาะ เทียนทอง ธุรกิจงสีของตระกูลเทียนทองได้ขยายการดำเนินกิจการที่มีอยู่แต่เดิมให้เป็นระบบยิ่งขึ้น และมีการขยายกิจการให้กว้างขวางออกไปครอบคลุมในหลากหลายธุรกิจ ในนาม “ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.เทียนทอง” ที่ประกอบธุรกิจ ทั้งรับเหมาก่อสร้าง โรงโมหิน ปูนซีเมนต์ โรงไม้ โรงสีข้าว ลานมัน และธุรกิจพัฒนาที่ดิน (โดยเฉพาะในบริเวณตลาดโรงเกลือ อำเภออรัญประเทศ) ฯลฯ จนกลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดสระแก้ว

อาจารย์นพรัตน์ อธิบายว่า ความสำเร็จทางการเมืองของตระกูลเทียนทองเกิดจากวิสัยทัศน์ของนายเสนาะที่สามารถสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างห้างหุ้นส่วน ส. เทียนทองกับหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ หน่วยงานต่าง ๆ ของแต่ละกรม แต่ละกระทรวง ในศาลากลางจังหวัด กองกำลังบูรพา กองทัพอากาศ โรงเรียน สหกรณ์โคนม และองค์กรปกครองท้องถิ่นต่างๆ เมื่อเข้าสู่การแข่งขันทางการเมืองตระกูลเทียนทองได้อาศัยความสัมพันธ์เหล่านี้ช่วยผลักดันให้ตระกูลสามารถขยายอิทธิพลและอำนาจออกไปได้อย่างมั่นคงและกว้างขวาง

นอกจากการสร้างสายสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด ความสำเร็จของตระกูลเทียนทองจากการศึกษาของอาจารย์พรรัตน์ ยังเป็นผลมาจากการจัดวางตำแหน่งทางการเมืองที่ดีภายในเครือข่าย เพื่อใช้ในการดูแลฐานเสียงในพื้นที่ของตระกูล ทั้งในการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะการวางบทบาทให้นายเสนาและนายวิทยา (น้องชายนายเสนา) เป็นผู้แทนของจังหวัดสระแก้วในการเมืองระดับประเทศ และให้น้องชายคือนายพิเชษฐ์ เทียนทองเป็นผู้ดูแลกิจการธุรกิจของตระกูล ในฐานะแหล่งเงินทุนและทรัพยากรสนับสนุนการทำงานการเมืองของตระกูล และด้วยลักษณะนิสัยที่อ่อนน้อม ถ่อมตน สามารถไกล่เกลี่ยปัญหาต่างๆ ที่เกิดในพื้นที่ไม่ว่าจะเกิดจากหน่วยงานราชการ หรือประชาชนของนายพิเชษฐ์ ทำให้นายพิเชษฐ์มีหน้าที่เป็นผู้ประสานผลประโยชน์ในพื้นที่ให้กับพี่ชายทั้งสอง จนนายเสนาและนายวิทยา สามารถก้าวข้ามการเป็นนักการเมืองระดับจังหวัดไปสู่การเป็นนักการเมืองระดับชาติได้โดยมิต้องหวังกังวลใดๆ

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การจัดวางตำแหน่งดังกล่าวของสมาชิกตระกูลเทียนทอง ได้ถูกส่งผ่านไปให้กับรุ่นลูกและรุ่นหลานด้วย กล่าวคือ การวางตำแหน่งให้นายฐานิสร์ เทียนทอง นางสาวตรีนุช เทียนทอง (ลูกของนายพิเชษฐ์) และนายสรวงค์ เทียนทอง (ลูกชายนายเสนา) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวางให้นายอนุรักษ์ เทียนทอง เป็นผู้ดูแลกิจการ ส.เทียนทอง ของตระกูล นอกจากนี้ ตระกูลเทียนทองยังได้มีการจัดวางสมาชิกในตระกูลให้มีตำแหน่งในการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองท้องถิ่นในจังหวัดสระแก้วอีกหลายคน เช่น นายทรงยศ เทียนทอง (ลูกชายนายวิทยา) เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว นายแสงประทีป เทียนทอง เป็นนายกเทศมนตรีตำบลวัฒนานคร และมีนายสนธิเดช เทียนทอง เป็นรองนายกเทศมนตรี (ทั้งสองเป็นลูกชายนายเอื้อ เทียนทอง พี่ชายคนโตของนายเสนา) และนางขวัญเรือน เทียนทอง (ภรรยาของนายพิเชษฐ์) เคยเป็นกำนันในอำเภอวัฒนานคร ในช่วง พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2544 เป็นต้น

จากรากฐานอันมั่นคงและลักษณะการจัดสรรปันส่วนภาระหน้าที่กันภายในตระกูลอย่างเป็นปึกแผ่นแน่นหนาดังที่กล่าวมา จึงมีโอกาสน้อยนิดว่าปรากฏการณ์เลือดข้นคนจางจะเกิดกับคนในตระกูลเทียนทอง ในช่วงเวลาที่นายเสนายังเป็นผู้นำหลักของตระกูลอยู่ สิ่งที่เป็นไปได้มากกว่าคือ...นี่อาจเป็นเพียงยุทธวิธีเอาตัวรอดของตระกูลการเมืองเก่าในการเมืองแบบใหม่ เป็นความเก๋เกมของนักการเมืองผู้เฒ่าแบบคน “อยู่เป็น” ท่ามกลางมรสุมทางการเมืองที่โหมกระหน่ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์. 2555. นักการเมืองถิ่นจังหวัดสระแก้ว. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
<http://www.kpi.ac.th/นักการเมืองถิ่น/>
- สติธร ธนานิธิโชติ. 2556. “ตระกูลการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย,” วารสารสถาบันพระปกเกล้า ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม), น. 5-23. <https://www.academia.edu/11672707/ตระกูลการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย>

ข้อมูลที่น่าสนใจ

- ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 กรกฎาคม 2554. http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=3_กรกฎาคม_พ.ศ._2554
- ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทย (พ.ศ.2476-2554)
- คณะรัฐมนตรีไทย พ.ศ.2475-2554

ข่าวที่เกี่ยวข้อง

- เลือดข้นคนจาง? “เทียนทอง” ระอุ!! ‘หลานป้าเหนาะ’ ย้ายพรรค ชบหนูนบักคู่!
https://www.khaosod.co.th/politics/news_1619584
- เทียนทองระอุ! ‘ป้าเหนาะ’ส่งคนสู้2หลานใน‘สี่ มั่นใจ โภย3เก้าอี้สระแก้ว’
<https://www.naewna.com/politic/367901>
- ‘เหนาะ’หมดน้ำยา!สองหลานชาย-สาว ทิ้งเพื่อไทยชบพลังประชารัฐ
<https://www.thaipost.net/main/detail/18631>

ตาราง ก-3 ประวัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทย (พ.ศ.2476-2554)

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ระบบการเลือกตั้ง	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (ร้อยละ)
1	15 พฤศจิกายน 2476	เลือกตั้งทางอ้อม/รวมเขต	4,278,231	1,773,532	41.45
2	7 พฤศจิกายน 2480	เลือกตั้งทางตรง/แบ่งเขต	6,123,239	2,462,535	40.22
3	12 พฤศจิกายน 2481	เลือกตั้งทางตรง/แบ่งเขต	6,310,172	2,210,332	35.03
4	6 มกราคม 2489	เลือกตั้งทางตรง/แบ่งเขต	6,431,827	2,091,788	32.52
5	29 มกราคม 2491	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขต	7,176,464	2,117,464	26.54
6	26 กุมภาพันธ์ 2490	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขต	7,602,591	2,461,291	38.76
7	26 กุมภาพันธ์ 2500	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขต	9,859,039	5,668,566	57.50
8	15 ธันวาคม 2500	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขต	9,911,118	4,370,586	40.10
9	10 กุมภาพันธ์ 2512	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขต	14,820,080	7,285,832	49.16
10	26 มกราคม 2518	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	18,343,486	9,473,320	47.17

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ระบบการเลือกตั้ง	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (ร้อยละ)
11	4 เมษายน 2519	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	20,623,430	9,072,629	43.99
12	22 เมษายน 2522	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	22,581,780	9,913,401	43.90
13	18 เมษายน 2526	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	24,224,470	12,295,339	50.76
14	27 กรกฎาคม 2529	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	26,224,305	16,070,957	61.43
15	24 กรกฎาคม 2531	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	26,658,638	16,944,931	63.56
16	22 มีนาคม 2535	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	32,436,283	19,216,466	59.35
17	13 กันยายน 2535	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	31,855,156	19,760,377	62.02
18	2 กรกฎาคม 2538	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	37,871,983	23,462,746	62.04
19	17 พฤศจิกายน 2539	เลือกตั้งทางตรง/รวมเขตและแบ่งเขต	38,564,593	24,070,750	62.42
20	6 มกราคม 2544	เลือกตั้งทางตรงแบบผสม/แบ่งเขตและบัญชี รายชื่อ	42,759,001	29,909,001	69.95

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ระบบการเลือกตั้ง	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (ร้อยละ)
21	6 กุมภาพันธ์ 2548	เลือกตั้งทางตรงแบบผสม/แบ่งเขตและบัญชีรายชื่อ	44,572,101	32,341,330	72.56
22	23 ธันวาคม 2550	เลือกตั้งทางตรงแบบผสม/แบ่งเขตและบัญชีรายชื่อ	44,002,593	32,759,009	74.45
23	3 กรกฎาคม 2554	เลือกตั้งทางตรงแบบผสม/แบ่งเขตและบัญชีรายชื่อ	46,939,549	35,220,377	75.03

ที่มา: เซาวนะ ไตรมาศ (2550) Suchit Bunbongkarn (1996) Stithorn Thananithichot (2012: 89) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2554)

ตาราง ก-4 คณะรัฐมนตรีไทย พ.ศ.2475-2554

ชุดที่	นายกรัฐมนตรี	วันที่เริ่มดำรงตำแหน่ง	วันสิ้นสุดการดำรงตำแหน่ง	ชื่อย่อ
1	พระยามโนปกรณนิติธาดา	28 มิถุนายน พ.ศ. 2475	10 ธันวาคม พ.ศ. 2475	มโนปกรณ์ 1
2	พระยามโนปกรณนิติธาดา	10 ธันวาคม พ.ศ. 2475	1 เมษายน พ.ศ. 2476	มโนปกรณ์ 2
3	พระยามโนปกรณนิติธาดา	1 เมษายน พ.ศ. 2476	20 มิถุนายน พ.ศ. 2476	มโนปกรณ์ 3
4	พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	20 มิถุนายน พ.ศ. 2476	16 ธันวาคม พ.ศ. 2476	พระยาพหล 1
5	พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	16 ธันวาคม พ.ศ. 2476	22 กันยายน พ.ศ. 2477	พระยาพหล 2
6	พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	22 กันยายน พ.ศ. 2477	9 สิงหาคม พ.ศ. 2480	พระยาพหล 3
7	พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	9 สิงหาคม พ.ศ. 2480	21 ธันวาคม พ.ศ. 2480	พระยาพหล 4
8	พลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา	21 ธันวาคม พ.ศ. 2480	16 ธันวาคม พ.ศ. 2481	พระยาพหล 5
9	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	16 ธันวาคม พ.ศ. 2481	7 มีนาคม พ.ศ. 2485	จอมพล ป. 1
10	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	7 มีนาคม พ.ศ. 2485	1 สิงหาคม พ.ศ. 2487	จอมพล ป. 2
11	พันตรี ควง อภัยวงศ์	1 สิงหาคม พ.ศ. 2487	31 สิงหาคม พ.ศ. 2488	ควง 1
12	นายทวี บุณยเกตุ	31 สิงหาคม พ.ศ. 2488	17 กันยายน พ.ศ. 2488	ทวี 1
13	หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช	17 กันยายน พ.ศ. 2488	31 มกราคม พ.ศ. 2489	เสนีย์ 1
14	พันตรี ควง อภัยวงศ์	31 มกราคม พ.ศ. 2489	24 มีนาคม พ.ศ. 2489	ควง 2
15	นายปรีดี พนมยงค์	24 มีนาคม พ.ศ. 2489	11 มิถุนายน พ.ศ. 2489	ปรีดี 1
16	นายปรีดี พนมยงค์	11 มิถุนายน พ.ศ. 2489	23 สิงหาคม พ.ศ. 2489	ปรีดี 2

ชุดที่	นายกรัฐมนตรี	วันที่เริ่มดำรงตำแหน่ง	วันสิ้นสุดการดำรงตำแหน่ง	ชื่อย่อ
17	พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์	23 สิงหาคม พ.ศ. 2489	30 พฤษภาคม พ.ศ. 2490	ถวัลย์ 1
18	พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์	30 พฤษภาคม พ.ศ. 2490	8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490	ถวัลย์ 2
19	พันตรี ควง อภัยวงศ์	10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490	21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2491	ควง 3
20	พันตรี ควง อภัยวงศ์	21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2491	8 เมษายน พ.ศ. 2491	ควง 4
21	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	8 เมษายน พ.ศ. 2491	25 มิถุนายน พ.ศ. 2492	จอมพล ป. 3
22	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	25 มิถุนายน พ.ศ. 2492	29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494	จอมพล ป. 4
23	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494	6 ธันวาคม พ.ศ. 2494	จอมพล ป. 5
24	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	6 ธันวาคม พ.ศ. 2494	24 มีนาคม พ.ศ. 2495	จอมพล ป. 6
25	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	24 มีนาคม พ.ศ. 2495	21 มีนาคม พ.ศ. 2500	จอมพล ป. 7
26	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม	21 มีนาคม พ.ศ. 2500	16 กันยายน พ.ศ. 2500	จอมพล ป. 8
27	นายพจน์ สารสิน	21 กันยายน พ.ศ. 2500	1 มกราคม พ.ศ. 2501	พจน์ 1
28	จอมพล ถนอม กิตติขจร	1 มกราคม พ.ศ. 2501	20 ตุลาคม พ.ศ. 2501	ถนอม 1
29	จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์	9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2502	8 ธันวาคม พ.ศ. 2506	สฤษดิ์ 1
30	จอมพลถนอม กิตติขจร	9 ธันวาคม พ.ศ. 2506	7 มีนาคม พ.ศ. 2512	ถนอม 2
31	จอมพลถนอม กิตติขจร	7 มีนาคม พ.ศ. 2512	17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514	ถนอม 3
32	จอมพล ถนอม กิตติขจร	18 ธันวาคม พ.ศ. 2515	14 ตุลาคม พ.ศ. 2516	ถนอม 4
33	นายสัญญา ธรรมศักดิ์	14 ตุลาคม พ.ศ. 2516	22 พฤษภาคม พ.ศ. 2517	สัญญา 1
34	นายสัญญา ธรรมศักดิ์	27 พฤษภาคม พ.ศ. 2517	15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518	สัญญา 2
35	หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช	15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518	14 มีนาคม พ.ศ. 2518	เสนีย์ 2

ชุดที่	นายกรัฐมนตรี	วันที่เริ่มดำรงตำแหน่ง	วันสิ้นสุดการดำรงตำแหน่ง	ชื่อย่อ
36	พลตรี หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช	14 มีนาคม พ.ศ. 2518	20 เมษายน พ.ศ. 2519	คึกฤทธิ์ 1
37	หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช	20 เมษายน พ.ศ. 2519	25 กันยายน พ.ศ. 2519	เสนีย์ 3
38	หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช	25 กันยายน พ.ศ. 2519	6 ตุลาคม พ.ศ. 2519	เสนีย์ 4
39	นายธานินทร์ กรัยวิเชียร	8 ตุลาคม พ.ศ. 2519	20 ตุลาคม พ.ศ. 2520	ธานินทร์ 1
40	พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2520	12 พฤษภาคม พ.ศ. 2522	เกรียงศักดิ์ 1
41	พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	12 พฤษภาคม พ.ศ. 2522	3 มีนาคม พ.ศ. 2523	เกรียงศักดิ์ 2
42	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	3 มีนาคม พ.ศ. 2523	30 เมษายน พ.ศ. 2526	เปรม 1
43	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	30 เมษายน พ.ศ. 2526	5 สิงหาคม พ.ศ. 2529	เปรม 2
44	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	5 สิงหาคม พ.ศ. 2529	4 สิงหาคม พ.ศ. 2531	เปรม 3
45	พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	4 สิงหาคม พ.ศ. 2531	9 ธันวาคม พ.ศ. 2533	ชาติชาย 1
46	พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	9 ธันวาคม พ.ศ. 2533	23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534	ชาติชาย 2
47	นายอานันท์ ปันยารชุน	2 มีนาคม พ.ศ. 2534	7 เมษายน พ.ศ. 2535	อานันท์ 1
48	พลเอก สุจินดา คราประยูร	7 เมษายน พ.ศ. 2535	24 พฤษภาคม พ.ศ. 2535	สุจินดา 1
49	นายอานันท์ ปันยารชุน	10 มิถุนายน พ.ศ. 2535	23 กันยายน พ.ศ. 2535	อานันท์ 2
50	นายชวน หลีกภัย	23 กันยายน พ.ศ. 2535	13 กรกฎาคม พ.ศ. 2538	ชวน 1
51	นายบรรหาร ศิลปอาชา	13 กรกฎาคม พ.ศ. 2538	25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539	บรรหาร 1
52	พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ	25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539	9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540	ชวลิต 1
53	นายชวน หลีกภัย	9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540	17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544	ชวน 2
54	พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร	17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544	11 มีนาคม พ.ศ. 2548	ทักษิณ 1

ชุดที่	นายกรัฐมนตรี	วันที่เริ่มดำรงตำแหน่ง	วันสิ้นสุดการดำรงตำแหน่ง	ชื่อย่อ
55	พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร	11 มีนาคม พ.ศ. 2548	19 กันยายน พ.ศ. 2549	ทักษิณ 2
56	พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์	1 ตุลาคม พ.ศ. 2549	29 มกราคม พ.ศ. 2551	สุรยุทธ์ 1
57	นายสมัคร สุนทรเวช	29 มกราคม พ.ศ. 2551	9 กันยายน พ.ศ. 2551	สมัคร 1
58	นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์	18 กันยายน พ.ศ. 2551	2 ธันวาคม พ.ศ. 2551	สมชาย 1
59	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	17 ธันวาคม พ.ศ. 2551	5 สิงหาคม พ.ศ. 2554	อภิสิทธิ์ 1
60	นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร	5 สิงหาคม พ.ศ. 2554	22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557	ยิ่งลักษณ์ 1
61	พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา	24 สิงหาคม พ.ศ. 2557	ปัจจุบัน	ประยุทธ์ 1